

De rekening opgemaakt.

Een gemeenschappelijk **mid-term review** van de politieke jongerenorganisaties van CDA, PvdA en ChristenUnie over de eerste twee jaar van Balkenende-IV.

Inclusief zes belangrijke gemeenschappelijke aanbevelingen.

MAART
2009

Zes urgente aanbevelingen

- 1. Recessie en kredietcrisis**
Stel het tegengaan van werkloosheid voorop, maar wees zeer waakzaam over het begrotingstekort en schuif de rekening zo min mogelijk door naar toekomstige generaties.
- 2. Jeugdwerkloosheid**
Geef topprioriteit aan het bestrijden van jeugdwerkloosheid. De maatschappelijke gevolgen van jeugdwerkloosheid zijn niet te overzien en moet koste wat het kost worden bestreden. Ondersteun jongeren daarom bijvoorbeeld met tijdelijke scholingsprojecten en een nieuwe Taskforce Jeugdwerkloosheid.
- 3. Woningmarkt**
Hervorm de woningmarkt. Schep nú duidelijkheid over de toekomst van de woningmarkt en kies voor het afschaffen of (grondig) hervormen van de hypotheekrenteaftrek.
- 4. Ontslagstelsel**
Hervorm het ontslagstelsel. Zorg voor een eerlijkere verdeling van ontslagbescherming tussen jongeren en ouderen en tussen tijdelijke en vaste contracten.
- 5. Green Deal**
Investeer in een 'Green Deal' om een inhaalslag te maken op milieubeleid. Vanwege het stimulerend effect is, tijdens een recessie, een 'Green Deal' bovendien een mes dat aan twee kanten snijdt. Een windenergieproject in de Noordzee kan een essentiële bijdrage leveren aan onze klimaatambities. Laat het een icoon worden van een groen, duurzaam en schoon Nederland.
- 6. Jeugdzorg en schooluitval**
Pak de jeugdzorg aan en maak van het tegengaan van schooluitval een kabinetsprioriteit. Laat kinderen en jongeren niet tussen wal en schip vallen.

1 Inleiding

De politieke jongerenorganisaties van CDA, PvdA en ChristenUnie maken de rekening op van twee jaar regering.

We zijn op de helft van de regeertermijn van de Balkenende IV. Tijd voor een terugblik. Wat ging er goed? Wat ging er fout? Als politieke jongerenorganisaties van CDA, PvdA en ChristenUnie volgden wij onze partijen kritisch gedurende de afgelopen twee jaar. Tijdens de evaluatie slaan wij onze handen ineen. Hierbij presenteren we gezamenlijk de rekening met plusjes en minnetjes.

Meer dan alleen terugblikken, horen we in de huidige economische crisis bij een Mid-Term Review toch vooral ook vooruit te kijken. De huidige coalitie staat namelijk voor de grootste politieke én maatschappelijke uitdaging sinds tijden: het aanpakken van een ongekend diepe recessie die gepaard gaat met een wereldwijde crisis in de financiële sector. Het coalitieakkoord moet inspelen op deze nieuwe situatie. 'Samen werken, samen leven' kan volgens CDJA, Jonge Socialisten en Perspectief daarom op de schop.

In de afgelopen twee jaar hebben we vaker gepleit voor verdergaande hervormingen. Toen waren we soms roependen in de woestijn. Nu dwingen de omstandigheden het kabinet tot het nadenken over het ondenkbare. Ambities moeten blijven maar het aanpakken van de economische crisis vraagt dat daarvoor wel buiten de gevestigde kaders gedacht moet worden. Het biedt een unieke kans om terug te keren naar de essentie van de sociale markteconomie waarin welvaart gekoppeld blijft aan welzijn, zowel op sociaal als op ecologisch gebied. En met solidariteit tussen oud en jong.

Wat in het coalitieakkoord is afgesproken over individuele stokpaardjes moet op dit moment ondergeschikt zijn aan de overkoepelende belangen van de Nederlandse economie, haar burgers, een houdbare schatkist en, niet te vergeten, zekerheid en kansen voor alle toekomstige generaties. Op ingrijpende maatregelen mag geen taboe meer leggen. De coalitiepartijen moeten in crisistijd over de individuele partijbelangen heenstappen en gezamenlijk vaststellen dat het belang van Nederland nú vooropstaat.

4 maart 2009

HARRY VAN DER MOLEN
VOORZITTER CDJA

SVEN STEVENSON
VOORZITTER JONGE SOCIALISTEN
IN DE PVDA

IJMERT MULWIJK
VOORZITTER PERSPECTIEF

2 Samenvatting en advies

De inzet van Balkenende IV was om samen te werken aan groei, duurzaamheid, respect en solidariteit. Mooie woorden. Maar we zijn er nog lang in niet. Veel plannen blijven liggen of worden niet voldoende ten uitvoer gebracht. Veel bleef ook onbespreekbaar in de eerste twee jaar van Balkenende IV. Groei en duurzaamheid worden belemmerd door gebrek aan radicale keuze.

Als politieke jongerenorganisaties denken wij over uiteenlopende zaken verschillend. Over de reikwijdte van hervormingen, over de inrichting van onze samenleving en over maatschappelijke problemen. Toch zien wij dat het nu niet de tijd is voor partijpolitieke spelletjes. Daarom deze gezamenlijke evaluatie en doorkijk naar de toekomst.

CDJA, Jonge Socialisten en Perspectief stellen gezamenlijk vast dat het coalitieakkoord van alle partijen veel moeizame en pijnlijke concessies heeft verlangd. Over sommige punten zijn onze bloedgroepen het van nature snel eens: zoals ambities op milieugebied. Maar met name op het gebied van culturele en maatschappelijke thema's waren – en zijn – er veel slijtpunten. In de beeldvorming leek het soms alsof er een continue gesteggel in de coalitie was over deze onderwerpen. De principiële houding die alle partijen in deze discussies hebben, moet worden erkend en geaccepteerd. Met elk van deze onderwerpen moeten even zorgvuldig worden omgegaan. Alleen dan kan worden voorkomen dat deze kwesties zich vormen tot politieke kruitvaten.

Een vooruitstrevend, sociaal en solide sociaaleconomisch beleid is het belangrijkste gemeenschappelijke doel dat wij als CDJA, Jonge Socialisten en Perspectief voor de coalitie zien. Helaas ontbrak het in het coalitieakkoord aan daadkracht. Teveel compromissen zijn gesloten door hervormingen *onbespreekbaar* in plaats van *bespreekbaar* te maken. Hypotheekrenteaftrek, AOW en ontslagrecht zijn daar schoolvoorbeelden van. Die politieke beknelling moet worden doorbroken. Problemen zijn er niet om onopgelost te blijven.

In de huidige economische crisis is het alle hens aan dek. Het kabinet kan zich bijvoorbeeld – in de noodzaak die er is tot hervorming van onder andere de woning- en arbeidsmarkt – niet meer verschuilen achter eerder gemaakte compromissen. Maar ook de solidariteit tussen jong-oud én tussen oud-jong, staat wat ons betreft voorop. Gezamenlijk geven CDJA, Jonge Socialisten en Perspectief daarom over de gehele breedte zes adviezen mee.

Onze 6 belangrijkste gemeenschappelijke aanbevelingen

- **Recessie en kredietcrisis**
Stel het tegengaan van werkloosheid voorop, maar wees zeer waakzaam over het begrotingstekort en schuif de rekening zo min mogelijk door naar toekomstige generaties.
- **Jeugdwerkloosheid**
Geef topprioriteit aan het bestrijden van jeugdwerkloosheid. De maatschappelijke gevolgen van jeugdwerkloosheid zijn niet te overzien en moet koste wat het kost worden bestreden. Ondersteun jongeren daarom bijvoorbeeld met tijdelijke scholingsprojecten en een nieuwe Taskforce Jeugdwerkloosheid.

- **Woningmarkt**
Hervorm de woningmarkt. Schep nú duidelijkheid over de toekomst van de woningmarkt en kies voor het afschaffen of (grondig) hervormen van de hypotheekrenteaftrek.
- **Ontslagstelsel**
Hervorm het ontslagstelsel. Zorg voor een eerlijkere verdeling van ontslagbescherming tussen jongeren en ouderen en tussen tijdelijke en vaste contracten.
- **Green Deal**
Investeer in een 'Green Deal' om een inhaalslag te maken op milieubeleid. Vanwege het stimulerend effect is, tijdens een recessie, een 'Green Deal' bovendien een mes dat aan twee kanten snijdt. Een windenergieproject in de Noordzee kan een essentiële bijdrage leveren aan onze klimaatambities. Laat het een icoon worden van een groen, duurzaam en schoon Nederland.
- **Jeugdzorg en schooluitval**
Pak de jeugdzorg aan en maak van het tegengaan van schooluitval een kabinetsprioriteit. Laat kinderen en jongeren niet tussen wal en schip vallen.

3 Mid Term Review

De inzet van Balkenende IV was om samen te werken aan groei, duurzaamheid, respect en solidariteit. Mooie woorden. Maar we zijn er nog lang in niet. Veel plannen blijven liggen of worden niet voldoende ten uitvoer gebracht. Veel bleef ook onbespreekbaar in de eerste twee jaar van Balkenende IV. Groei en duurzaamheid worden belemmerd door gebrek aan radicale keuzes. In deze rekening kijken we naar het algemene beeld, de economie, sociale zaken, jongerenbeleid en onderwijs en ten slotte milieu.

3.1 *Algemene beeld*

De beëdiging van Balkenende IV bracht Nederland het eerste kabinet van Christelijke én sociaaldemocratische signatuur sinds twaalf jaar. Het politieke landschap en de Nederlandse samenleving is in die periode van twaalf jaar flink door elkaar gehusseld. Voor alle partijen, inclusief de ChristenUnie die voor het eerst tot een kabinet toetrad, reden om in de samenwerking in eerste instantie de kat uit de boom te kijken. Voor het CDA was het een kwestie van het hervinden van een koers na drie centrumrechtse hervormingskabinetten.

Het coalitieakkoord heeft van alle partijen veel moeizame en pijnlijke concessies verlangt. Hoewel er op veel punten voldoende overeenstemming was om tot daadkrachtige plannen te komen, zoals op het gebied van milieubeleid, was er op misschien wel meer punten een grote onenigheid. Met name de verschillende opvattingen over maatschappelijke thema's als bijvoorbeeld weigerambtenaren, softdrugsbeleid en godslastering wringen. Keer op keer tonen zij zich tot splijtpunten in de coalitie. Voor de politieke jongerenorganisaties van CDA, PvdA en ChristenUnie staat voorop dat keer op keer zeer zorgvuldig met deze onderwerpen moet worden omgegaan. De principiële houding die alle partijen in deze discussies hebben, moet worden erkend en geaccepteerd. Voor politiek opportunisme is hier geen plaats.

De kracht van de coalitie moet niet gezocht worden in een gemeenschappelijke visie over de maatschappelijke inrichting van Nederland. De kracht kan wél liggen in een degelijk en vooruitstrevend sociaaleconomisch beleid. Alle drie de partijen willen immers werken aan de toekomst van Nederland en erkennen dat ons land moet worden klaargestoomd voor een grijzere en groenere toekomst. Daarmee zijn de belangen van jongeren het meeste gediend.

CDJA, Jonge Socialisten en Perspectief concluderen dat juist op deze sociaaleconomische punten de coalitie veel heeft laten liggen. Geharrewar over de woningmarkt en het ontslagrecht maakte dat op al deze onderwerpen een pas op de plaats is gedaan terwijl juist daar ambitie en daadkracht broodnodig was. Problemen zijn er niet om onopgelost te blijven.

3.2 *Economie*

Aan het begin van de kabinetsperiode had niemand de huidige economische crisis kunnen voorzien. De nieuwe situatie vereist nieuw beleid: buitengewone omstandigheden vereisen buitengewone maatregelen. Daarom moeten we niet halsstarrig vasthouden aan bestaande afspraken. De heilige huisjes van AOW en hypotheekrente moeten op de schop. Het geeft een nieuwe kans om de arbeidsmarkt te hervormen en klaar te stomen voor andere tijden.

3.2.1 Aanpak van de crisis

De economische crisis is de lakmoesproef voor de coalitie. Wij zijn van mening dat de coalitiepartijen over hun schaduw heen moeten springen en het belang van 't land boven het politieke spel moeten laten prevaleren. Met name het risico dat een nieuwe generatie jongeren voor langere tijd buiten het arbeidsproces kan raken is reden genoeg om bedachtzaam maar resoluut te handelen. Nu is het moment om hervormingen in gang te zetten. Daarbij moet steeds bedacht worden dat de kosten van de crisis niet doorgeschoven mogen worden naar de volgende generaties. Solidariteit is er tussen jong en oud, maar ook tussen oud en jong.

3.2.2 Woningmarkt (hypotheekrenteaftrek)

Als er één onderwerp is waarover nu openheid van zaken moet worden gegeven is het wel de woningmarkt. Hoewel in het regeerakkoord nog is afgesproken dat over de toekomst van de woningmarkt niet gesproken zou worden, dringt nu door dat het huidige stelsel onhoudbaar is. Decennialang heeft de Nederlandse regering het bezit van een eigen woning gestimuleerd met fiscale maatregelen. De oorspronkelijke doelstelling van de hypotheekrenteaftrek: een zetje voor starters op de woningmarkt wordt niet meer bereikt zoals bedoeld was. Sterker nog, starters op de woningmarkt hebben het moeilijker dan ooit. Zelfs ten tijde van een economische crisis waarin er een druk op de huizenprijzen zich voordoet.

Door het afschaffen of fors hervormen van de hypotheekrenteaftrek raken de verschillende woonvormen beter in balans. Daar kunnen nu best afspraken over gemaakt worden. Niet alleen om het financieringstekort te drukken, maar als opmaat naar een grondige hervorming van de woningmarkt in de jaren na de crisis. De hervorming van de hypotheekrenteaftrek moet onderdeel zijn van een grondige herziening van de woningmarkt, waarbij ook gekeken moet worden naar de huursubsidie, de overdrachtsbelasting en andere regelingen die als lapmiddelen de woningmarkt frustreren. Veel scenario's zijn denkbaar.

Het afschaffen van de hypotheekrenteaftrek zou in geleidelijke stappen kunnen gebeuren, bijvoorbeeld over een periode van 20 jaar. Het vrijgekomen geld kan gebruikt worden om de staatsschuld te ontlasten, de bouw van woningen te stimuleren en kan de inkomstenbelastingen verlagen. Ook zou er gekozen kunnen worden voor een systeem waarin de hoogte van de renteaftrek daalt naarmate men langer in het bezig is van een huis. Maar centraal staat het idee dat het heilige huisje van de hypotheekrenteaftrek niet buiten de discussie mag staan.

3.2.3 AOW

In 2035 zal de helft van de AOW kosten opgebracht moeten worden uit de algemene middelen. Dat is zonder overheidsingrijpen financieel niet op te brengen, tenzij de jonge generaties fors extra (tot zo'n 15%) meer belastingen gaan betalen. Daarnaast neemt het totaal aantal arbeidskrachten af omdat veel mensen met pensioen gaan en er minder jongeren zijn om die vacatures op te vullen. Als we het zover laten komen groeit de solidariteit tussen de generaties duurzaam scheef. De kosten van de vergrijzing worden dan op de schouders van de jongeren geparkeerd. Daar kan geen sprake van zijn.

Het kabinet moet keuzes maken, zoveel is duidelijk. Dat is een lastige opgave want, toegegeven, óók wij als politieke jongerenorganisaties verschillen van mening over de de beste oplossingen.

Als het aan CDJA en Perspectief ligt is het in stand houden van de AOW leeftijd van 65 jaar niet realistische meer. Het kabinet houdt te halsstarrig vast aan zogenaamde verworvenheden. De pensioengerechtigde leeftijd moet verhoogd worden. Daarmee wordt het probleem op de arbeidsmarkt verkleind en wordt de financiering van de AOW versterkt, zonder de jongere generaties verder te belasten. We stellen voor om de AOW leeftijd op z'n minst met 2 maanden per jaar te verhogen. Alleen op die manier houden we de AOW betaalbaar voor de huidige en de toekomstige generaties.

Als het aan de Jonge Socialisten ligt wordt de fiscalisering van de AOW sneller doorgevoerd. Wie AOW ontvangt gaat dan vanzelf meer meebetalen aan het eigen pensioen. Een verhoging van de AOW-leeftijd is volgens de Jonge Socialisten ongewenst omdat er teveel groepen zijn die moeten worden uitgezonderd vanwege bijvoorbeeld fysiek zware werkzaamheden. De 'dubbele vergrijzing' (de toename van het aantal ouderen boven de 75) maakt dat de grootste kosten van de vergrijzing zitten in de zorg. Het vinden van een antwoord op deze vraag is een essentieel onderdeel van het aanpakken van de vergrijzingslasten.

3.2.4 Begrotingsregels

Aan het begin van deze regeerperiode werd ingezet op een overschot van 1% op de begroting in 2011. Niet zomaar een cijfer of een regel. Uit onderzoek blijkt dat als we de vergrijzing willen kunnen opvangen we structureel naar een begrotingsoverschot van 3% zouden moeten gaan. Een streven van 1% in 2011 is dan geen overbodige luxe. Immers, als we de overheidsfinanciën niet in de hand houden zullen de stijgende zorgkosten, de kosten voor de AOW en andere kosten die hand in hand gaan met de vergrijzing, ons de kop gaan kosten.

De begrotingsregels worden tot het uiterste getest door de recessie en de bijbehorende tegenvallers in belastinginkomsten en uitgaven aan de sociale zekerheid. Alle drie partijen bepleiten dat de overheid een schild voor de zwakken is, ook in slechte tijden moet dat waargemaakt worden. De coalitie moet nu kleur bekennen: houdt zij vast aan de begrotingsregels of stelt zij zich flexibel op?

Volgens ons moet worden erkend dat we uitzonderlijke tijden meemaken waardoor we niet meer per definitie kunnen verwachten dat redelijkerwijs aan de begrotingsregels voldaan kan worden. Het feit dat gesproken wordt over de ergste wereldwijde economische terugval sinds de depressie van de jaren '30 toont aan hoe uitzonderlijk de situatie is. Er moet verstandig worden nagedacht over de overheidsuitgaven en bezuinigingen, waar nodig, hoeven niet uit de weg te worden gegaan. Dit moet worden afgewogen tegen het belang van het stimuleren van de werkgelegenheid, juist op dit moment.

Een redelijke en flexibele houding ten opzichte van de begrotingsregels is daarom gepast. Het oplopen van de staatsschuld is daarmee op korte termijn onontkoombaar. Echter, het substantieel terugdringen van de staatsschuld is op langere termijn onontbeerlijk. Daarmee kunnen de kosten van de vergrijzing deels gedekt worden. Daarop pleiten we ervoor om op termijn te blijven streven naar een structureel begrotingsoverschot. Ook eventuele inkomsten van de verkoop of het bezit van genationaliseerde banken dienen besteed te worden aan het duurzaam terugdringen van de staatsschuld.

3.3 Sociale Zaken

Op het gebied van sociale zaken lagen er grote uitdagingen aan het begin van de kabinetsperiode. Het aantal zelfstandigen zonder personeel (ZZP) neemt een grote vlucht, evenals het aantal tijdelijke contracten. Jongeren zijn flexibeler en dynamischer als het gaat om werk. Maar dat betekent niet dat het zomaar moet kunnen dat jongeren bij het minste of geringste op straat komen te staan. Onze sociale zekerheid moet zich aanpassen aan moderne tijden. Het ontslagstelsel is een essentieel onderdeel daarvan. Ook die moet op de schop. De goede verhoudingen tussen de sociale partners en de regering kunnen een stootje hebben. Alle partijen moeten bereid zijn iets van de verworven rechten op te geven om zoveel mogelijk mensen op de arbeidsmarkt een kans te geven. Met name de jeugdwerkloosheid dient bestreden te worden.

3.3.1 Ontslagstelsel

Het huidige ontslagstelsel is failliet. Bij gebrek aan consensus in het kabinet hebben de kantonrechters afgelopen najaar zelf besloten het ontslagrecht aan te passen. Met name jonge werknemers onder de 35 jaar lijken de dupe te worden van de nieuwe kantonrechtersformule. De jongeren leveren fors in om de bescherming van oudere generaties te financieren. Een daadkrachtig ingrijpen in het ontslagrecht is juist nu noodzakelijk geworden om de gewenste rechtspositie van werknemers te behouden. Alleen door nu alsnog te pleiten voor een hervorming van het ontslagstelsel kan een eerlijke, leeftijdsneutraal en sociaal ontslagrecht behouden. Ontslagbescherming moet eerder worden opgebouwd, maar ook duidelijk worden gemaximeerd. Er is een duidelijke taak voor het kabinet om de verschillen in ontslagbescherming tussen bijvoorbeeld ZZP'ers, tijdelijke contracten, draaieurkrachten en vaste krachten gelijk te trekken. De verschillen in weging van dienstjaren voor jongeren en ouderen moeten worden verminderd in plaats van worden verzwaaard.

3.3.2 Jeugdwerkloosheid

Met een oplopende jeugdwerkloosheid is het alle hens aan dek. Jongeren die nu de aansluiting op de arbeidsmarkt missen, staan structureel op achterstand. Tenzij het kabinet beslist deze groep tot prioriteit te maken. Aan de opmerkingen daarover van premier Balkenende zullen we hem zeker houden. Maar het komt aan op goede keuzes. Het kabinet verdient een compliment met haar plan voor een werkleerplicht voor jongeren tot zevenentwintig jaar, en moet deze zo snel mogelijk omzetten in de praktijk. Daarbij moeten over de bezwaren van de VNG en enkele sociale partners heengestapt worden. Jongeren hebben recht op begeleiding bij het vinden van een baan of scholing. De nieuwe wet geeft hen dat. Vandaar dat er geen vertraging meer op mag treden in het realiseren van de nieuwe situatie. Dat is in 't belang van jongeren.

Veel jongeren zullen ermee geholpen zijn te kiezen voor een (extra) vervolgopleiding. Zo doen ze voor de arbeidsmarkt relevante kennis op, en kunnen ze een baan uitstellen in een tijd waarin deze niet voor het oprapen liggen. CDJA, Jonge Socialisten en Perspectief pleiten ervoor om het huidige onderwijsstelsel in het hoger onderwijs intact te laten. Tenminste, er moet afgezien worden van het invoeren van financiële drempels zoals het vragen van hogere studiegelden voor masters, het afschaffen van de basisbeurs of andere maatregelen die de kosten voor studenten zullen verhogen. Lenen heeft nog steeds een afschrikkende werking voor het starten van een

(vervolg)studie. Nu het belang van doorleren zo evident is, ligt het niet in de rede het onderwijs in bezuinigingsmaatregelen mee te nemen.

Moeilijke tijden vragen ook creatieve oplossingen. Het kabinet zou er goed aan doen een van haar succesverhalen te herhalen: de taskforce jeugdwerkloosheid. Deze groep kon buiten de regels van de ministeries opereren en wist op onorthodoxe wijze tienduizende banen en leerstages te realiseren waardoor jongeren weer een kans kregen op een baan. Herinvoering van de taskforce, met een ambitieus budget lijkt onontbeerlijk in deze tijd. Daarnaast horen er in een tijd waarin jeugdwerkloosheid een probleem gaat worden stevige afspraken te worden gemaakt met de sociale partners die de bijl zetten in het principe 'last in, first out'.

3.4 Jongerenbeleid en onderwijs

Jongeren zijn het fundament van de samenleving. De verantwoordelijkheid die wij als toekomstige generatie op ons afzien komen is groot. Het zijn onze ouders voor wie we straks moeten zorgen in een vergrijzend Nederland. Die uitdaging kan onze generatie zeker aan, mits alle jongeren het beste uit zichzelf kunnen halen. Daarover maken wij ons grote zorgen. We zien dat steeds meer jongeren buiten de boot dreigen te vallen. Daarom moet er meer aandacht komen voor het aanpakken van de jeugdzorg en schooluitval.

3.4.1 Jeugdzorg

Met verve is er gewerkt aan het tegengaan van problematisch alcoholgebruik onder jongeren. Daarmee laat het kabinet zien dat ze oog heeft voor jongeren die zichzelf een sociale achterstand drinken. Echter, veel problemen op het gebied van jeugdbeleid blijven bestaan omdat het kabinet terugdeinst voor grotere veranderingen. Zo moet er nog een grote slag geslagen worden in de wachtlijsten voor jeugdzorg. Daarom is preventief jongerenbeleid hard nodig. Het kabinet moet nu aan de slag om de structurele problemen de jeugdzorg te doorbreken. Op termijn moet de verdeling van verantwoordelijkheid tussen provincies en gemeenten aangepakt worden.

3.4.2 Schooluitval

De toekomst van jongeren en daarmee ook de toekomst van Nederland wordt gevormd door hun opleiding. Het enorme aantal leerlingen dat nog steeds voortijdig de opleiding verlaat is een donkere wolk die zich boven onze generatie heeft samengepakt. Met name jongeren op het VMBO en MBO zijn kwetsbaar. Gelukkig is deze boodschap doorgedrongen tot het kabinet dat plannen heeft om het aantal nieuwe schooluitvallen in 2012 te halveren.

Een mooi ambitie. Maar ondanks dat het kabinet er inderdaad in lijkt te slagen om een eerste slag te slaan in de strijd met schooluitval blijven de problemen kolossaal: in het schooljaar 2007-2008 verlieten bijna 50.000 leerlingen voortijdig hun opleiding. In een rapport over schooluitval toonde de WRR nog meer schokkende cijfers: van de circa 200.000 kinderen die jaarlijks in het voortgezet onderwijs instromen, valt ongeveer een kwart vroeg of laat in hun schoolcarrière uit. Op het vmbo of mbo valt van de 110.000 instromers zelfs veertig procent uit. Ongeveer een kwart van de schooluitvallers schrijft zich later wel weer opnieuw in.

Volgens CDJA, Jonge Socialisten en Perspectief vergroot de recessie óók de noodzaak om schooluitval aan te pakken. Immers, jongeren moeten zich nú bestendigen met een goede opleiding. Dat de uitval in het onderwijs vooral op het VMBO plaats vindt is niet toevallig. De nadruk op de theorie heeft hoge drempels opgeworpen voor een grote groep jongeren die vooral praktijkgericht is. Voor deze jongeren moet het onderwijs weer meer praktijkgericht worden.

Daarnaast zijn de hoge reiskosten voor MBO-studenten óók een oorzaak van schooluitval. Keer op keer lijken de beloftes voor een OV-kaart voor MBO-studenten van 16 en 17 jaar te worden waargemaakt, maar alle mooie woorden ten spijt is er nog steeds geen zicht op. Wat CDJA, Jonge Socialisten en PerspectiefF betreft komt deze OV-kaart er eerder vandaag dan morgen.

Schooluitval beperkt zich echter niet tot het Middelbaar Onderwijs en het MBO. Na drie jaar valt ruim 20% in het Hoger Onderwijs uit. Oorzaak is vaak een verkeerde opleidingskeuze. CDJA, Jonge Socialisten en Perspectief vinden daarom dat een objectieve en actieve informatievoorziening daarom moet worden aangeboden aan aankomend studenten.

3.5 Milieu en OV

Al is de omvang van de economische crisis van vandaag moeilijk te onderschatten, er stevent een nog veel ernstigere crisis op ons af: een ecologische crisis van ongekende omvang. In plaats van voorloper blijft Nederland nog steeds een sukkelaar in het aanpakken van het klimaatprobleem.

3.5.1 Energiebeleid

Vergroening van de energiemix was de ambitie die Nederland zichzelf gesteld heeft. Deze vergroening wordt nog bij lange na niet gehaald. Duurzaamheid lijkt alleen met de mond te worden beleden. In de begroting wordt te weinig geld vrij gemaakt voor het voorkomen van klimaatverandering. Het kabinet moet duidelijker het initiatief naar zich toetrekken als het gaat om de energiemix van de toekomst. Daarbij mag het kabinet zich niet laten inpakken door andere belangen.

3.5.2 Klimaatbeleid

Nederland loopt achter op schema als het gaat over het halen van de klimaatdoelen. We zijn al lang niet meer het braafste jongetje van de klas. Door een gebrek aan continuïteit in de subsidiering van duurzame energie blijft het lastig voor ondernemers om te investeren.

Zeker tijdens de financiële crisis is het goed om juist nu de benodigde investeringen te maken om Nederland klimaatprof te maken. Daarom pleiten wij voor een Green Deal. Daarin moet het investeringspakket voor bestrijding van de economische crisis toegespitst worden op het vergroenen van de Nederlandse economie. Een windenergieproject in de Noordzee kan een essentiële bijdrage leveren aan onze klimaatambities. Laat het een icoon worden van een groen, duurzaam en schoon Nederland.

Alleen met mondiaal bindende afspraken kan het klimaatprobleem effectief worden bestreden. In Europees en wereldwijd verband moet Nederland daarom inzetten op een grotere ambitie dan het EU akkoord op dit moment laat zien. Aansluiting moet worden gezocht bij de hogere inzet van Denemarken op dit punt: 50% CO₂ reductie in 2050 ten opzichte van 1990.

3.5.3 Openbaar vervoer

In het openbaar vervoer wordt flink geïnvesteerd. Daar zijn wij als jongeren blij mee. De groei op het spoor gaat echter nog lang niet snel genoeg. In 2007 was dat maar 2,6% en in 2008 4,3%. Het afgesproken ambitieniveau was 5% per jaar. De miljarden euro's die door Verkeer en Waterstaat zijn vrijgemaakt voor projecten op het spoor moeten versneld worden uitgevoerd. Alleen dan kan het openbaar vervoer volwaardig concurreren met de auto.